

Agrarhistorie og indordne dens Resultater i deres almeneuropæiske Sammenhæng.

Svend Aakjær.

Vor Kundskab om Oldtidens Bygningsformer i Danmark er blevet overordentlig stærkt udvidet ved de Udgravninger, som Hans Kjær og siden fremforalt Gudmund Hatt har foretaget i Jylland i de sidste Aartier. De Bygninger, man har fundet, har været enten lerklinede eller med Jord- og Græstørsvægge. Der har dog sikkert samtidig været andre Bygningskonstruktioner i Anvendelse, og hvad der gælder for Jylland, behøver ikke ogsaa at gælde for Øerne. Det maa antages, at der er meget langt igen, inden disse Spørgsmaal kan besvares med nogen Sikkerhed; i Særdeleshed ved vi endnu næsten intet om, i hvad Udstrækning Træbygninger har været i Brug. Ogsaa her vil dog Udgravninger kunne give os bedre Besked; selv om Træet er borttraadnet, vil Aftrykket deraf i Jorden ofte endnu kunne paavises. Men samtidig maa den største Vægt lægges paa Studiet af endnu bevarede Bygninger med gamle Konstruktionstyper.

Træarkitekturen i Danmark har dels været Stavbygninger, udelukkende med lodrette Vægplanker, dels Bulhuse, med vandrette Planker indskudt mellem de lodrette Vægstolper. Den første Type er den bedst kendte, og man tænker sig sædvanlig — uden at der dog vides meget positivt derom — at vort ældste Sæt af Kirker har været Stavkirker. Men Bulkonstruktionen har aabenbart haft en ligesaa stor Udbredelse indenfor Sydskan-dinavien. Derom har tidligere meget lidt været kendt, men det fremgaar klart af en storstilet Publikation, som er udsendt i disse Aar, nemlig Mogens Clemmensen: *Bulhuse, Studier over gammel dansk Træbygningskunst* (1937). Det er et i enhver Henseende mønstergyldigt Værk, med udtømmende Beskrivelser og med geografiske og historiske Redegørelser for Bulhusenes Udbredelse. De er især karakteristiske for det østlige Jylland og Sønderjylland, Halland, det nordlige Skaane, Blekinge samt Øland og Gotland. Paa de danske Øer kan de derimod kun ganske sporadisk paavises.

Arkitekt Clemmensen har igennem 20 Aar forberedt dette Værk, og det er hans store Fortjeneste at have foretaget sine Undersøgelser og Opmaalinger, inden det var for sent. Det var et Arbejde i yderste Øjeblik; mange af de Bulhuse, han har maalt og beskrevet, er nu forsvundne, og snart vil Bulhuset kun være at finde i Bygningsmuseerne.

Poul Nørlund.

»Der Verein für Mecklenburgische Geschichte und Altertums-kunde« har under ledelse af Dr. Friedrich Stühr udsendt bind

XXV, afdeling A, af *Mecklenburgisches Urkundenbuch*. Det indeholder som supplement til tiden 1166—1400 ca. 1000 breve og regester af breve, for en stor del hentede fra de pavelige kopibøger i Vatikanet og fra de vendiske byers stadsbøger. En fornyet gennemgang af de vendiske byers arkiver har dog samtidig bragt en række hidtil ukendte diplomer for dagen, heriblandt et dusin breve, som er udstedt af danskere eller vedrører danske forhold. De fordeler sig nogenlunde ligelig over perioderne 1301—18 og 1350—79. Blandt disse breve er der tre kongediplomer, udstedt henholdsvis af Erik 6. (1301 ⁵/₈ og 1318 ²⁴/₇) og kong Oluf (1379 ¹³/₁₂). Desuden maa fremhæves, at der under 1358 12. sept. og 1359 8. dec. findes to vidisser af Erik 6. diplomer fra 1298 29. nov. (ikke anført i Regesta eller Repertorium) og fra 1302 11. nov. (Regesta * 829), som angives at være forfalskninger fra 16. aarhundrede.

Samtidig foreligger 2. hefte af *Pommersches Urkundenbuch* VII omfattende tiden 1328 7. maj til 1330 31. dec. Foruden de gode tekster kan fremhæves at det indeholder tre hidtil utrykte diplomer af bisp Jens af Roskilde fra 28.—29. sept. 1329 og et skødebrev om gods paa Rügen, udstedt af enken efter drosten Laurends Jonsen.

C. A. Christensen.

Blandt de talrige Facsimileoptryk, som i de seneste Aar har set Lyset, tilkommer der utvivlsomt den af John Kroon foranstaltede, i »Malmö Ljustrycksanstalt« fremstillede Udgave af Malmö Stadsbog, *Registrum ville Malmøyghe* (1937) en virkelig Hædersplads. Selvom der ikke sjældent kan rejses berettigede Indvendinger mod den stærkere og stærkere Tendens til at lade personligt Udgiverarbejde afløse af mekanisk Reproduktionsteknik, saa maa dog al Kritik forstumme over for en Udgave som den her foreliggende af en enkelt, betydningsfuld Codex. Med Benyttelse af alle den moderne Tekniks Hjælpemidler er det lykkedes at fremstille en usædvanligt naturtro Gengivelse af Originalen, saaledes at man faar et baade smukt og paalideligt Indtryk af dennes Ejendommeligheder i videste Udstrækning, ikke mindst selvfølgelig i palæografisk Henseende. Hertil kommer endvidere, at Haandskriftet ogsaa indholdsmæssigt set har en ikke ringe historisk Værdi. Det er paabegyndt 1420 af Stadsskriveren Aage Jensen Degn (Dyekn), omfatter Tiden indtil 1652 og indeholder Afskrifter af de vigtigste Breve og Dokumenter vedrørende Malmö By. I en kortfattet »Historik« giver Docent Ingvar Andersson paa instruktiv Maade en Oversigt over denne Stads-